

Europska
komisija

Priručnik
za učitelje

Kako prepoznati i suzbiti **dezinformacije**

Ovaj dokument nije službeno stajalište Europske komisije.

Luxembourg: Ured za publikacije Europske unije, 2024.

© Europska unija, 2024.

Politika Komisije o ponovnoj uporabi provodi se Odlukom Komisije 2011/833/EU od 12. prosinca 2011. o ponovnoj uporabi dokumenata Komisije (SL L 330, 14.12.2011., str. 39., ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2011/833/oj>).

Osim ako je navedeno drukčije, ponovna uporaba ovog dokumenta dopuštena je u skladu s licencijom Creative Commons Attribution 4.0 International (CC BY 4.0) (<https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>). To znači da je ponovna uporaba dopuštena uz navođenje relevantnih podataka i svih izmjena.

Za svaku uporabu ili umnožavanje elemenata koji nisu u vlasništvu Europske unije možda će biti potrebno zatražiti dopuštenje izravno od odgovarajućih nositelja prava.

Ilustracije: dizajn upklyak - Freepik.com

PDF ISBN 978-92-68-13966-0 doi:10.2775/470033 NA-03-24-059-HR-N

SADRŽAJ

1. Uvod.....	4
2. Napomene o prezentaciji.....	8
3. Studije slučaja.....	14
Studija slučaja br. 1: Sve veći utjecaj „Q“-a.....	15
Studija slučaja br. 2: Oprez! Naslovi vijesti o zdravlju mogu biti obmanjujući.....	16
Studija slučaja br. 3: Jesu li ptice stvarne?.....	17
Studija slučaja br. 4: Rasprava o izborima na društvenim mrežama.....	18

1. Uvod

UVOD

Ovaj priručnik srednjoškolskim nastavnicima nudi sadržaje na temelju kojih s učenicima mogu razgovarati o važnim pitanjima povezanim sa širenjem lažnih informacija, a posebno dezinformacija, koje su posljednjih godina sve veći problem, a odnose se na zdravlje, demokraciju, okoliš te kulturne i pravne norme na kojima se temelje naša društva.

Na mnoga od tih pitanja nema jednostavnih odgovora pa cilj ovog priručnika nije naučiti učenike što je istina, a što nije, nego ih potaknuti na razmišljanje o tome kako su informacije predstavljene i koji bi mogli biti motivi onih koji šire lažne ili zavaravajuće informacije. Upoznat će se

sa strategijama kojima se širitelji dezinformacija često koriste kako bi manipulirali svojom publikom te naučiti kako kao korisnici medija mogu izbjeći obmanu i kako razgovarati s ljudima koji su nasjeli na dezinformacije.

Nastavno osoblje ima važnu ulogu u razgovoru o dezinformacijama. Više resursa za osmišljavanje nastavnih satova na temu dezinformacija i digitalne pismenosti općenito dostupno je u [Smjernicama za učitelje, nastavnike i druge odgojno-obrazovne djelatnike o suzbijanju dezinformacija i promicanju digitalne pismenosti putem obrazovanja i osposobljavanja](#), koje je objavila Europska komisija.

**ZA PRISTUP PREZENTACIJI PRIRUČNIKA
KLIKNITE OVDJE**

SADRŽAJ PRIRUČNIKA

- **Uvodna prezentacija** (u formatu .ppt)
 - Uključeni videozapisi s YouTubea su na engleskom ili ruskom, a na raspolaganju su prevedeni transkripti.
 - Ispod svakog slajda u odjeljku Napomene nalaze se objašnjenja i opisi.
- **Četiri studije slučaja koje je izradila radna skupina** s pitanjima za raspravu (stranice 15 – 18 ovog dokumenta).

ČEMU SLUŽI OVAJ PRIRUČNIK

Cilj je ovog priručnika upoznati mlade s pojavom dezinformacija. Objasnjava se zašto su dezinformacije tako opasne i kako se učenici mogu od njih zaštititi, a daju se i konkretni primjeri za pobliže upoznavanje s tom temom. Priručnik se može slobodno i besplatno koristiti u svim obrazovnim ustanovama. Iako ga je moguće prilagoditi drugim dobnim skupinama, namijenjen je prije svega mladima u dobi od 15 do 18 godina.

KAKO SE KORISTITI OVIM PRIRUČNIKOM

Ovaj je priručnik osmišljen za jedan ili dva školska sata prosječnog razreda srednje škole.

Prezentacija u PowerPointu sadržava poveznice na nekoliko videozapisa. Da biste učenicima prenijeli glavnu misao u jednom školskom satu, dovoljno će biti da pogledaju jedan ili dva videozapisa. Ostale možete iskoristiti ako budete imali vremena ili htjeli rasporediti gradivo na više sati. Nastavnici sami mogu odabrati videozapise za koje smatraju da bi bili najprikladniji za razred s kojim rade i da će potaknuti najzanimljivije rasprave.

ŠTO SU DEZINFORMACIJE?

U [Smjernicama za učitelje, nastavnike i druge odgojno-obrazovne djelatnike](#) dezinformacije se definiraju kao „dokazivo lažne ili obmanjujuće prikazane informacije koje su smišljene, iznesene i proširene radi stjecanja ekonomske koristi ili namjernog zavaravanja javnosti”. Pogrešne informacije su „provjereno lažne informacije koje se objavljuju bez namjere da se nekoga obmane”.

Ovaj je priručnik usmjeren na pomoć učenicima u otkrivanju manipulativnih tehnika i razvoju vještina za samostalnu procjenu informacija. Više informacija o definicijama dostupno je u prethodno navedenim smjernicama i u [odjeljku Learn na platformi EUvsDisinfo](#).

PREPORUČENE AKTIVNOSTI:

AKTIVNOST

MINIMALNO POTREBNO VRIJEME

PREDLOŽENI MATERIJALI

Prezentacija o razumijevanju dezinformacija (slajdovi br. 1 – 21)

35 minuta

Prezentacija u PowerPointu, transkripti videozapisa, interaktivna rasprava

Rad u grupama (grupe od najviše 5 – 6 učenika) (slajd br. 23)

15 – 25 minuta

Studije slučaja (i prezentacija u PowerPointu za praćenje)

Prezentacije rada grupâ i rasprava

25 minuta za svaku grupu

Studije slučaja

2. Napomene o prezentaciji

NAPOMENE O PREZENTACIJI

Ako imate više vremena, možete produljiti dio o razumijevanju funkcioniranja dezinformacija (npr. izdvojiti više vremena za proučavanje vanjskih izvora i razgovor s učenicima o raznim primjerima) ili posvetiti više vremena grupnom radu. Za osmišljavanje dodatnih aktivnosti možete se koristiti i [Smjericama Komisije za učitelje, nastavnike i druge odgojno-obrazovne djelatnike o suzbijanju dezinformacija i promicanju digitalne pismenosti putem obrazovanja i osposobljavanja](#).

Važno je naglasiti da je sloboda izražavanja jedna od temeljnih vrijednosti europskog društva. Cilj nastavnog sata nije poučiti učenike što „smiju“ reći, već ih naučiti kako općenito kritički razmišljati i, konkretnije, kako izbjeći manipulaciju osoba ili

organizacija koje šire lažne informacije kako bi se potkopalo povjerenje u demokraciju, znanost i institucije važne za sve nas. Snažni, neovisni mediji i zdrava demokracija, koji omogućavaju iznošenje raznih stavova, također su važni za izbjegavanje dezinformacija. Stoga cilj nije umanjiti slobodu govora, već je povećati tako što će učenici naučiti kako prepoznati kad se njima manipulira.

Ne preporučujemo korištenje pojma „lažne vijesti“ (eng. *fake news*) jer se on ponekad koristi za kritiziranje neovisnih medija.

Napomena: Dezinformacije su osjetljiva tema pa su na stranici 12 navedeni alternativni primjeri koji će možda bolje odgovarati vašim učenicima. Možete potražiti i druge studije slučaja koje bi bile prikladnije za vaše učenike, a možete i učenicima zadati da ih kao grupa sami pronađu.

UVOD (slajdovi br. 1 – 2)

→ Ovdje je cilj samo potaknuti učenike na razmišljanje o dezinformacijama.

ŠTO SU DEZINFORMACIJE? (slajdovi br. 3 – 8)→ **Zašto bi netko širio informacije koje nisu istinite?**

Ovo je dobra prilika za aktivnu raspravu.

Lažne informacije ne šire se nužno samo u svrhu dezinformiranja.

- **Humor** se lako može pogrešno shvatiti kao stvarna vijest, posebno ako dolazi s platforme ili iz kulture s kojom niste upoznati.
- Slično tome, na **pogrešne informacije** lako mogu nasjesti osobe koje osjećaju neizvjesnost ili strah kad se susreću s novom tehnologijom (npr. tehnologija 5G/6G) ili mogućom prijetnjom životu ili zdravlju (npr. COVID-19). Zbog toga se provode

razne procjene učinka, primjerice prije stavljanja novih tehnologija ili lijekova na tržište. Međutim, za izradu takvih studija potrebno je određeno vrijeme, a u međuvremenu se mogu širiti priče jer ljudi vjeruju da su istinite i ne shvaćaju da nenamjerno obmanjuju, a možda čak i nanose štetu drugima (vidjeti slajd br. 7).

- U nekim se slučajevima lažne priče mogu širiti i namjerno kako bi se ljude obmanulo i tada je riječ o **dezinformacijama**. Počinitelji se mogu koristiti raznim tehnikama, primjerice emocionalnom manipulacijom, kako bi pobudili snažne emocije i odvratili pozornost od istine, primjerice angažiranjem glumca da odglumi žrtvu određene situacije (vidjeti slajd br. 8).

Cilj je da učenici shvate koliko se lako zabuniti. **Nitko nije nepogrešiv i oni koji misle da su „prepametni da bi ih netko zavarao” zapravo su u većoj opasnosti upravo od toga.**

KAKO FUNKCIONIRAJU DEZINFORMACIJE?

(slajdovi br. 9 – 14)

- Otvoreno i tolerantno društvo mnogo je otpornije na dezinformacije i druge oblike manipulacije. Dezinformiranjem se želi unijeti razdor među ljude i preuveličati unutarnje razlike i postojeće sukobe ili kontroverzije.
- Širiteljima dezinformacija cilj je preplaviti informacijski prostor kako bismo postali toliko zbunjeni ili preopterećeni da više ne znamo kome vjerovati. Da bi to postigli, koriste nekoliko tehnika.
- Dezinformacije se mogu vrlo lako širiti na društvenim mrežama, i to uz pomoć poveznica mamaca (eng. *clickbait*), botova, lažnih priča i dr.
- Uvjerljiv krivotvoreni sadržaj – umjetna inteligencija može se koristiti za stvaranje uvjerljivih lažnih snimaka ili slika. (videozapis) [Više informacija o uvjerljivom krivotvorenom sadržaju.](#)
- Za dezinformiranje se koriste i tradicionalni mediji. Jedan je od takvih primjera ruska državna medijska platforma Russia Today, čije je emitiranje obustavljeno u EU-u.
- U kratkom videozapisu prikazuje se kako se upotrebom slika izvan konteksta može konstruirati lažna priča. (videozapis)

KAKO REAGIRATI NA DEZINFORMACIJE? (slajdovi br. 15 – 20)

- **Ne žurite** kad se susretnete s dezinformacijama. Oduprite se porivu da odmah reagirate i potrudite se provjeriti činjenice i razmisliti o mogućim objašnjenjima.
- **Kako provjeriti činjenice?** Neka od pitanja koja si možete postaviti kad nađete na nešto što se čini kao dezinformacija i neki resursi koji vam mogu pomoći da provjerite jesu li profesionalni provjeravatelji činjenica već dokazali da je priča lažna.
- **Kako razgovarati o dezinformacijama s osobama koje poznajete.**

ŠTO EU PODUZIMA? (slajd br. 21)

- Saznajte [više o EU-ovim mjerama za borbu protiv dezinformacija.](#)
- Europska komisija je na [Instagramu](#), [Facebooku](#) i [X-u \(Twitter\)](#).
- Europski parlament je na [Instagramu](#), [Facebooku](#) i [X-u \(Twitter\)](#).
- Saznajte više o najnovijim slučajevima dezinformiranja i stvarnoj situaciji na platformi [EUvsDisinfo.eu](#) (ili na [YouTubeu](#), [Facebooku](#) ili [X-u \(Twitter\)](#)).

RAD U GRUPAMA, RASPRAVA O TIPIČNIM PRIMJERIMA LAŽNIH INFORMACIJA

(slajd br. 23)

Podijelite razred u grupe od najviše 5 – 6 učenika. Svakoj grupi dodijelite jednu studiju slučaja. Učenicima dajte otprilike 15 minuta da je pročitaju i prođu kroz pitanja, a nakon toga odvojite 20 – 25 minuta za prezentaciju svake grupe i raspravu u razredu.

- Zbog opasne nove teorije zavjere nastao je pokret nalik kultu koji se sada brzo širi Europom
- Neetično i obmanjujuće oglašavanje „nevjerojatno djelotvornog” lijeka X
- Jesu li ptice stvarne? Parodija teorije zavjere
- Objave na društvenim mrežama o izborima

Imajte na umu da nisu sve studije slučaja primjeri dezinformacija, ali su sve relevantne za razvoj vještina učenika za snalaženje s nepouzdanim informacijama.

Napomena: Navedeni su primjeri osmišljeni kao materijali spremni za uporabu, ali možete potražiti i druge studije slučaja koje bi bile prikladnije za vaše učenike, a možete i njima zadati da ih kao grupa sami pronađu. To može uključivati teme kao što su teorije zavjere (npr. vlade šire COVID-19, izvanzemaljci u Zoni 51 itd.), lažne zdravstvene informacije, lažne tvrdnje o manjinama... Može biti korisno i učenicima omogućiti da na internetu brzo istraže ponuđene studije slučaja kako bi sami mogli vidjeti koje su informacije dostupne. Za inspiraciju proučite izvore navedene na slajdovima br. 19 i 20.

ALTERNATIVNI PRIMJERI

- Čini se da uvjerljiv krivotvoreni sadržaj (eng. *deep fake*) prikazuje ukrajinskog predsjednika Volodimira Zelenskog kako se predaje Rusiji
- Satirični članak u kojem piše da je Vatikan priopćio da se Isus neće vratiti predstavljen je na internetskoj stranici iz SAD-a kao istinit
- Njemačka policija optužena za lažno uhićenje Grete Thunberg – 1. poveznica
- Njemačka policija optužena za lažno uhićenje Grete Thunberg – 2. poveznica
- Lažna snimka zaslona na kojoj je prikazan članak iz irskih novina o „asimptomatičnom globalnom zagrijavanju”
- Tvrdnje da slike svjetla na nebu na Havajima dokazuju da su šumske požare uzrokovali laseri

TEORIJE ZAVJERE

- Zemlja je ravna
- Teorije zavjere o smrti princeze Diane
- Elvis je još uvijek živ

3. Studije slučaja

STUDIJA SLUČAJA BR. 1: SVE VEĆI UTJECAJ „Q”-a

Što je zajedničko bivšem predsjedniku SAD-a Baracku Obami, bivšoj državnoj tajnici SAD-a i predsjedničkoj kandidatkinji Hillary Clinton, francuskom predsjedniku Emmanuelu Macronu, pjevačici Lady Gagi, pizzeriji Comet Ping Pong u Washingtonu, osnivaču Microsofta Billu Gatesu i glumcu Tomu Hanksu? Ako se pita pristaše teorije zavjere QAnon, svi su oni dio sotonističkog lanca trgovanja djecom u koji su upletene i druge poznate osobe te članovi političke i poslovne elite. Bivšeg predsjednika SAD-a Donalda Trumpa navodno su angažirali vojni generali kako bi razotkrio tu mrežu, poznatu i pod nazivom „duboka država”, i okončao njezinu kontrolu nad vladom i medijima. Tu teoriju širi anonimna osoba koja se potpisuje samo kao „Q”. Predstavlja se kao visoki dužnosnik vlade SAD-a s najvišim sigurnosnim ovlaštenjima, zbog kojih ima pristup povjerljivim informacijama.

QAnon se 2017. pojavio na rubnim internetskim forumima kao što su 4chan i 8chan i otad je stekao veliku popularnost među korisnicima na raznim društvenim mrežama. Brzom širenju QAnona najviše je doprinijela njegova participativna dimenzija: „Q” na forumima redovito objavljuje tragove (poznate kao „Q Drops”) i poziva pratitelje da se sami upuste u istraživanje, riješe zagonetku i razotkriju istinu u pozadini raznih teorija. Od kraja 2019. QAnon se uvukao i na internetske stranice i stranice društvenih mreža u Europi te prerastao u lokalne pokrete prilagođene lokalnim narativima i kontekstima, prvenstveno u Njemačkoj, Francuskoj, Italiji i Ujedinjenoj Kraljevini. I neke su druge skupine, primjerice ekstremni desničarski pokreti u Njemačkoj, [u nekim slučajevima](#) preuzele QAnonove teorije. Snažna „duboka država”, koja je u središtu Q-ove teorije, navodno ne poznaje granice: lokalni

sljedbenici QAnona opisali su i europske političare i elitu kao što je Emmanuel Macron kao „pijune duboke države” te su iznesene optužbe da njemačka vlada upravlja tajnom pedofilskom mrežom.

Ne čudi da je pandemija bolesti COVID-19 dodatno pogoršala situaciju. Ljudi su morali biti kod kuće i mnogo su više vremena provodili na internetu, a često su bili nezadovoljni ograničenjima i mjerama koje je njihova vlada uvela radi suzbijanja pandemije (maske, ograničavanje socijalnih kontakata, zabrane kretanja i ograničenja putovanja). U tom su kontekstu popularni navodi pokreta QAnon uključivali razne teorije: od toga da je koronavirus biološko oružje koje je u svijet pustila „duboka država” do toga da je Bill Gates navodno isplanirao pandemiju kako bi nametnuo masovno cijepljenje i kontrolirao svjetsko stanovništvo.

Možete [pogledati i ovaj videozapis o QAnonu](#).

?! PITANJA ZA RASPRAVU

1. Možete li prepoznati temu koja je zajednička svim teorijama pokreta QAnon koje se šire SAD-om i Europom?
2. Čime QAnon privlači sljedbenike? Što ga razlikuje od drugih teorija zavjere?
3. Znaete li za druga razdoblja u povijesti i ključne događaje koji su pokrenuli slične trendove teorija zavjere i dezinformacija po cijelom svijetu? Što im je svima zajedničko?
4. S obzirom na našu dosadašnju raspravu o ciljevima širitelja dezinformacija, kako bi, prema vašem mišljenju, strane sile mogle iskoristavati teorije pokreta QAnon da Europu prikažu slabijom?

STUDIJA SLUČAJA BR. 2: OPREZ! NASLOVI VIJESTI O ZDRAVLJU MOGU BITI OBMANJUJUĆI

Autor: dr. Robert H. Shmerling, viši fakultetski urednik, Harvard Health Publishing; član uredničkog savjetodavnog odbora, Harvard Health Publishing. Studeni 2021.

Je li vam ikad za oko zapeo neki naslov, ali je ostatak priče bio razočaravajući? Ili, još gore, je li vam se učinilo da vas je dramatični naslov naveo na potpuno krivi trag? Da, i meni se to dogodilo.

Dobar naslov može imati velik učinak. Često ovlaš pročitate naslove i na temelju njih odlučujemo hoćemo li pročitati ostatak članka.

Izješćivanje u medijima o [istraživanjima lijekova](#) može zavarati i zbuniti publiku, a naslovi članaka o zdravstvenim temama mogu biti jednako obmanjujući. Pazite na te zamke.

Pretjerivanje u izvješćivanju o rezultatima studija

- **Jesu li studije provedene na ljudima?** Ako se utvrdi da je određeni lijek siguran i djelotvoran u borbi protiv ozbiljne bolesti, to je velika vijest. Ali što ako je ispitan samo na miševima? Izostavljanjem tog važnog podatka iz naslova studiji se pridaje pretjerana važnost.
- **Previše drame.** U naslovima koji se odnose na medicinska istraživanja često se koriste dramatični izrazi kao što su „revolucionarno” i „epohalno”. Međutim, zaista revolucionarna otkrića prilično su rijetka. Tako je to u znanosti: znanje se u pravilu skuplja polako i svako se otkriće temelji na nečemu već poznatom.
- **Pretjerivanje.** Naslovi u kojima se sažimaju rezultati studija često su skok u nepoznato. Na primjer, ako istraživači otkriju novu vrstu stanica u krvi čiji se broj povećava u slučaju pogoršanja određene bolesti, mogu pretpostaviti da bi lijekovi kojima se smanjuje broj tih stanica mogli kontrolirati tu bolest. U naslovu vrišti:

Izvor: blog Harvard Health Publishing, 21. studenog 2021. Tekst je skraćen.

„Istraživači otkrili novi pristup liječenju bolesti!”. Da, to bi jednog dana mogla biti istina, ali zasad je pretjerivanje jer se u studiji nisu ni istraživale mogućnosti liječenja.

→ Zanemarivanje najvažnijeg rezultata.

Umjesto ispitivanja načina na koji liječenje utječe na određenu bolest srca, u studijama se, primjerice, može istraživati kako ono utječe na određeni faktor rizika za tu bolest. Dobar je primjer toga kolesterol. Odlično je ako određeni lijek snižava razinu kolesterola, ali mnogo je bolje ako smanjuje broj oboljelih i umrlih od kardiovaskularnih bolesti. U naslovima se rijetko ističe važna razlika između „zamjenske mjere” (kao što je smanjenje faktora rizika) i najvažnijeg rezultata (kao što je smanjenje stopa smrtnosti).

?! PITANJA ZA RASPRAVU

1. Koji su mogući negativni učinci pretjeranih ili netočnih naslova o znanstvenim istraživanjima (posebno medicinskim)?
2. Možete li se sjetiti nekih članaka u kojima se preuveličavaju rezultati znanstvenih istraživanja ili pronaći takve članke?
3. Mislite li da bi ljudi i dalje čitali ili gledali vijesti o medicinskim istraživanjima kad bi ona bila točno predstavljena?
4. Kako možemo osigurati da nas ne zavarava predramatično izvješćivanje o istraživanjima?

STUDIJA SLUČAJA BR. 3: JESU LI PTICE STVARNE?

Jeste li u skorije vrijeme vidjeli koju pticu? Jeste li primijetili nešto čudno? U 2017. na prosvjedima su se počeli pojavljivati natpisi „Ptice nisu stvarne” (eng. *Birds Aren't Real*), a na društvenim mrežama počela se širiti teorija da su ono što mislimo da su ptice zapravo bespilotne letjelice. Zagovornici te teorije tvrde da je savezna vlada u Sjedinjenim Američkim Državama od 1959. do 1971. istrijebila sve ptice i zamijenila ih bespilotnim letjelicama koje im nalikuju i koje vlada koristi za špijuniranje građana. Tvrde da se to dogodilo i u drugim zemljama, iako ne navode nijednu državu članicu EU-a.

Kao i u drugim teorijama zavjere, postoje određene nedosljednosti u tvrdnjama koje iznose oni koji vjeruju u nju. Evo nekih od njih:

- Ptičji izmet pada na automobile prečesto da bi to bila slučajnost. Zapravo je riječ o jednom obliku tekućeg uređaja za praćenje.

- Jaja i meso koje ljudi jedu zapravo su „100 % sintetički”. Proizvela ih je vlada SAD-a kako ljudi ne bi postali sumnjičavi.
- Predsjednika Johna F. Kennedyja ubila je vlada SAD-a jer nije htio dopustiti istrebljenje ptica.

Iako je začetnik tog pokreta, Peter McIndoe, nekoliko godina tvrdio da zaista vjeruje u ono što govori, posljednjih je godina priznao da je riječ o satiričkoj teoriji zavjere koja je nastala zbog frustracije širenjem teorija zavjere za vrijeme predsjednika Trumpa.

[Pročitajte više o teoriji „Ptice nisu stvarne”](#). To nije jedina „lažna” teorija zavjere – možete [istražiti i zavjeru o Bielefeldu](#).

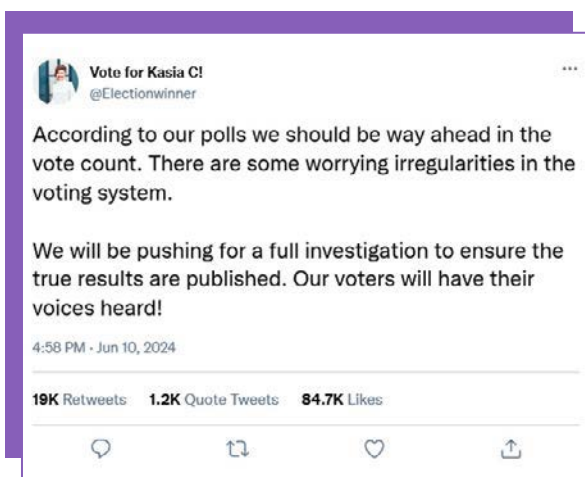
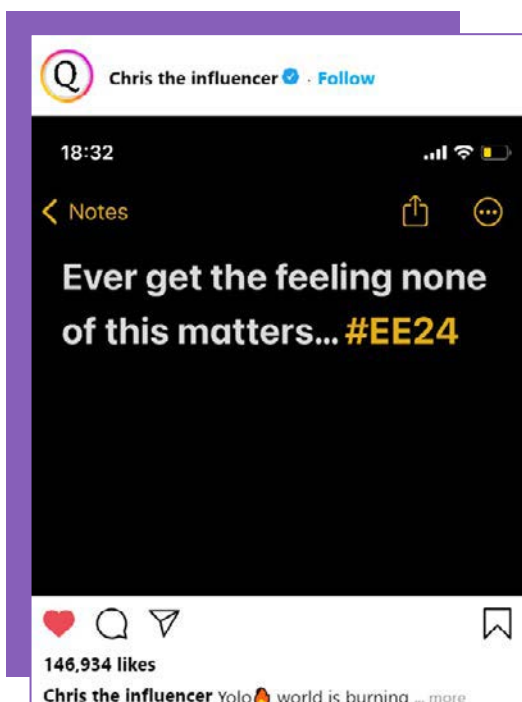

PITANJA ZA RASPRAVU

1. Mislite li da itko vjeruje u tu teoriju?
2. Što je zajedničko toj teoriji i „stvarnim” teorijama zavjere za koje ste čuli?
3. Što mislite, zašto ljudi počinju vjerovati u teorije zavjere?
4. Jesu li satiričke teorije zavjere dobar način borbe protiv „stvarnih” teorija zavjere?

STUDIJA SLUČAJA BR. 4: RASPRAVA O IZBORIMA NA DRUŠTVENIM MREŽAMA

Proučite objave na društvenim mrežama u nastavku. One nisu stvarne, ali nadahnute su objavama kakve se obično pojavljuju na društvenim mrežama prije izbora. Važno je imati na umu da na svim izborima može doći do malih nepravilnosti i ljudske pogreške te da u svim državama članicama EU-a postoje ustaljeni postupci za provjeru takvih slučajeva. Međutim, izbori su često meta usklađenijeg dezinformiranja, u okviru kojeg se iznose tvrdnje o izbornoj prijeviri, izbornim nepravilnostima itd.

Slike generirane na stranicama Tweetgen.com i Zeob.com.

?! PITANJA ZA RASPRAVU

1. Slažete li se s nekim od argumenata iz prikazanih objava? Zašto (ne)?
2. Koja bi, prema vašem mišljenju, mogla biti motivacija ljudi koji objavljuju takve stvari na društvenim mrežama?
3. Kakav bi, prema vašem mišljenju, mogao biti učinak takvih objava na izbore?
4. Kad bi netko od vaših prijatelja objavio nešto takvo na društvenim mrežama, kako biste reagirali?

